

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift
Redactie : Arsenaalstraat 5, B-2000 Antwerpen

9de jaargang – nr. 51 (3)
mei - juni 1978

BELANGRIJKE SUPERIORITEIT VAN HET ESPERANTO

In de Brusselse krant „Le Soir" verscheen onlangs een artikeltje van M. Gelin, die de waarde van de internationale vertalers had verdedigd. De heer C. Piron, lector aan de Universiteit van Genève, reageert hierop als volgt :

Ik ken het probleem heel goed. Ik bestudeer het immers al meer dan 25 jaar. Vijf jaar lang ben ik vertaler geweest bij de Verenigde Naties en tien jaar bij de Wereldgezondheidsorganisatie. Nadat ik de internationale organisaties had verlaten, heb ik nog minstens eens per jaar vertaald in een of andere internationale conferentie. Bovendien heb ik psycholinguistiek gestudeerd. Ik interesseer me erg voor taalpedagogie en voor het probleem van de interculturele communicatie en volg alles wat er in dat domein wordt gepubliceerd.

Daarom kan ik zonder twijfel zeggen : ieder die die problematiek heeft bestudeerd en de moeite heeft gedaan te gaan kijken naar de praktijk, wijst zonder voorbehoud op de belangrijke superioriteit van het Esperanto, zowel wat de juistheid en de spontaneiteit van de debatten betreft, als het zich gemakkelijk uitdrukken, de gelijkheid tussen de deelnemers en de verhoudingen kosten/efficiëntie.

Ik heb honderden vergaderingen met simultaanvertaling en honderden vergaderingen met uitsluitend Esperanto als werktaal bijgewoond. Mijn ervaring komt overeen met die van alle specialisten die de feiten hebben bestudeerd : van beide formules is het het Esperanto dat de beste communicatie waarborgt.

Ik heb de mogelijkheid gehad gesprekken te volgen tussen Japanners, Chinezen en Koreanen in de drie volgende situaties : uitsluitend Esperanto, uitsluitend Engels, en simultaanvertaling Engels-Chinees-Japans. Het kan niet worden ontkend dat het Esperanto veruit de meest voldoening schenkende oplossing was, terwille van een hele reeks linguistische, fonetische en psychologische redenen.

(vervolg op blz. 8)

ESPERANTO-PANORAMA KRIJGT NIEUW ADRES!

De redactie van Esperanto-Panorama is verhuisd naar het Esperanto-Centrum Antwerpen. Graag daarom alle correspondentie in de toekomst aan:

Esperanto-Panorama
Arsenaalstraat 5
B-2000 Antwerpen

Wat is de Esperantojeugd en wat doet ze ?

BEJA (Belga Esperantista Junulara Asocio) en NEJ (Nederlanda Esperanto Junularo) zijn de landelijke Esperantojeugdverenigingen. Zij organiseren geregeld samen studieweekeinden met werkgroepen, taalcursussen, voordrachten, zang en dans, evenals discussievergaderingen, infostands e.d. bij niet - esperantisten.

Maar deze beide jeugdverenigingen hebben één probleem : geld ! Wilt u hen helpen meer en beter te organiseren, een beter tijdschrift op te bouwen en te tonen dat ze werkelijk bestaan ? Word dan "patrona membro ". U betaald minimum 175 fr. of *f.* 15 en u krijgt bovendien twee tijdschriften : JEN (Nederlandstalig gezamenlijk tijdschrift van BEJA en NEJ) en Koncize (in het Esperanto, tijdschrift van de Esperantojeugdorganisaties in België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland).

Uw bijdrage kan u betalen op de Belgische giro nr. 000-1141332-30 van mej. G. Van Tongerloo, Cornelis de Herdtstraat 20, 2510 Mortsel, of op de Nederlandse giro nr. 719930 t.n.v. Penningmeester NEJ.

Fernand Piot, afgevaardigde van de Universala Esperanto-Asocio werd lid van de Belgische Senaat na de verkiezingen begin dit jaar.

Wij danken zeer hartelijk ...

S. Beckevé, Buizingen
Mw. Deloof-Vandeginste, Zwevegem
E. Avermaete, Merksem
J. Daenen, Mortsel
Mw. Meijer-Halleux, Brussel
H. Cloesen, Hasselt
H. Boving, Rotselaar
D. Breugelmans, Hove
R. Van der Heyden, Schoten
C. Eloot, Vlierzele
N. van der Mast, Berchem
C. de Lommer, Merksem
C. Geudens, Antwerpen
S. Lehmann, Duitsland
V. Jurgens, Hoogboom
Fr. Blommaert, 's Gravenwezel
P. Kempeneers, Brussel
R. Delbol, Oostende

Knip een boek uit je krant...

Onze succesvolle constante prijsvraag gaat steeds verder. Dit keer sleept mej. A. Scheenaerts (Het Venneke 45, 2130 Brasschaat) een boekenbon in de wacht. Ook u kunt een volgende keer de gelukkige (of opnieuw de gelukkige) zijn. Zend kranteknipsels over Esperanto of over het talenprobleem aan onze redactie, en vergeet niet naast uw naam en adres ook de *naam van de krant en datum van publikatie* te vermelden.

ESPERANTO-PANORAMA

Onder auspiciën van de Belgische Esperantofederatie en het Esperanto-Centrum Nederland • **Abonnementen** : voor de leden van B.E.F. gratis. Voor anderen : 25 fr. in België, 2,50 *f* in Nederland, 50 BF in andere landen. Steunabonnement vanaf 50 fr. of 5 *f* • **Publiciteit** : Kleine advertenties : 20 fr. of 1,50 *f* per regel, minimum 100 fr. of 7,50 *f*. Advertenties vanaf 1/8 pagina : vraag het tarief op het redactie-adres • **Penningmeester** voor België : de heer R. Balleux, Deurne, prk. 000-0449386-82; voor Nederland het Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag, giro 3583975 • **Redacteur en verantwoordelijke uitgever** : Paul Peeraerts, Drakenhoflaan 97, B-2100 Deurne • **Teksten en advertenties** voor *Esperanto-Panorama* moeten op de redactie toekomen de eerste van de maand die de verschijningsmaanden vooraf gaat. Voor het maart-aprilnummer b.v. moeten de teksten toekomen vóór 1 februari • **Overname van artikels** is vrij, mits een presentexemplaar wordt opgezonden.

KOETERWAALS

Bij vele vliegtuigongevallen ligt het talenprobleem aan de basis. Het ongeval dat op 9 september 1976 op de luchthaven van Genève met een Spaans vliegtuig plaatshad, had een andere oorzaak. Maar als we de gesprekken tussen het verongelukte toestel en de Zwitserse verkeerstoren nader bekijken, dan valt ons op wat voor een koeterwaals er soms in de lucht gesproken wordt en hoe eenvoudig het is instructies verkeerd te begrijpen. We publiceren hieronder enkele typische fragmenten uit die gesprekken. Hoewel we weten dat niet iedereen van onze lezers ze zal kunnen begrijpen, hebben we er de voorkeur aan gegeven ze in hun oorspronkelijke versie, d.w.z. in een mengelmoes van luchtvaart-Engels, -Italiaans en -Frans te kopiëren. Voor de duidelijkheid nog vast dit: de zes eerste cijfers duiden de tijd aan (uren, minuten, seconden). De letters die erop volgen duiden de spreker aan. Zo is EUB de code-aanduiding van het verongelukte toestel (EUB wordt uitgesproken als *Echo Uniform Bravo*), FIC en TWR voor twee verschillende verkeerstorens in Genève. *Roger* betekent 'begrepen, in orde'.

Ziehier dan de tekst:

0934 54 EUB Our geographic position is south west Cervino mountain, estimate... estimating five minutes the point Valpeline go ahead.
0935 16 FIC Echo Uniform Bravo spell out your next reporting point.
0935 24 EUB Our next reporting point Courmayeur, but to abeam Courmayeur.
0935 36 FIC Echo Uniform Bravo I am sorry, I can't understand, spell out your next reporting point, spell out with letters.
0935 45 EUB Reporting point to abeam (... illisible) Courmayeur.
0936 30 FIC Echo Uniform Bravo I am sorry, I cannot understand do you speak french?
0936 39 EUB Euh... euh... May I use sp eak eh sp eak italian language?
0936 47 FIC Roger stand by.
0937 44 FIC Echo Hotel Bravo Ginevra.
0937 45 EUB Ginevra Charlie Uniform Bravo Roger.
0937 53 FIC What's your position now?
0937 54 EUB Our position is abeam Valère, Valère mountain, over.
0938 13 FIC Confirm abeam Sion, the city of Sion?
0938 20 EUB Yes, we were... we confirm abeam Valère mountain, our next reporting point Cham... abeam Chamonix... over.
0938 38 FIC OK l'ultima città che ha passata è Chamonix?
0938 43 EUB No, noi speriamo e stimiamo Chamonix a quindici minuti. Riporteremo in quindici minuti over.
0938 53 FIC OK report Chamonix.

1041 35 FIC And Echo Uniform Bravo what are your intentions?
1041 40 EUB Ah... I were... I were... now flight level eight... seven... seven five zero zero, we estimate in four minutes, five minutes field in sight.
1041 57 FIC Say again your flight level?
1042 03 EUB Our... Echo Uniform Bravo Genève, flight level seven five zero zero.
1042 10 FIC Uniform Bravo Roger.
1042 15 FIC And confirm you are still... on top?
1044 09 FIC Echo Uniform Bravo Geneva
1044 12 EUB Geneva Uniform Bravo.
1044 18 FIC Uniform Bravo yes?
1044 21 FIC Uniform Bravo what's your actual position?
1044 35 EUB We proced now... estimate about four minutes from ND... NDB.
1044 43 FIC From what NDB?

1045 51 FIC Echo Uniform Romeo give a short count for DF.
1046 23 FIC Echo Charlie Charlie Uniform Bravo Genéva Information
1046 29 EUB Geneva Information Charlie Uniform Bravo.

Meer dan één jaar is nodig geweest om een belangrijke verzekeringsmaatschappij ertoe te brengen, belang te stellen in het Esperanto. In december 1977 werd een eerste dokument in het Esperanto uitgegeven : de rentevoetenkaart van Assubel. Dank zij de mij toegestuurde aanvragen tot openen van spaarkonto's verschenen in februari 1978 vier verdere dokumenten in het Esperanto. Op 31 maart waren 116 aanvragen toegekomen en werden 19 spaarkonto's geopend (kasbons inbegrepen), met evenwel een totale geldinbreng van 372.261 fr. Ik dank dan ook deze esperantisten voor de steun die ze mij in deze aktie gebracht hebben.

Ik heb niettemin geconstateerd dat de grote meerderheid der esperantisten een passieve houding heeft aangenomen, die duidelijk tot uiting komt in een brief die een Milanees esperantist aan Assubel richtte : "Daar ik in het blad *Heroldo* een foto heb gezien van de rentevoetenkaart die Assubel uitgeeft, zou ik U willen vragen mij over uw maatschappij inlichtingen in het Esperanto te laten geworden, die ik op de handelsbeurs van Milaan zou kunnen uitdelen... Indien het verheugend is dat niet-esperantisten zich voor ons interesseren, dan is het ook maar billijk, zo wij wensen dat de belangstelling gaande blijft of zelfs toeneemt, dat wij ook naar hen toe gaan. Zo niet zullen de deuren fluks weer dichtgaan.

Samenwerking berust nu eenmaal op wederzijdse belangstelling. Enige esperantisten stellen als voorwaarde dat Assubel onmiddellijk alle dokumenten van de Spaarkas in het Esperanto uitgeeft... en dan zouden zij misschien bereid zijn, een rekening te laten openen; anderen wensen dat Assubel eerst zonder enig voorbehoud de beweging steunt en dan... misschien...

Nochtans zou het voor iedereen moeten duidelijk zijn dat Assubel, hoewel geenszins de vragende partij, de eerste stap heeft gedaan. Thans is de beurt aan ons : ofwel doen wij nu de tweede stap, ofwel laten we deze enige kans varen, die ons gegeven is om in de zakenwereld binnen te dringen en zelfs, op korte termijn in menig andere werkkring van het dagelijks leven. Alleen in het eerste geval, en alleen dàn, zouden we mogen gewagen van de steun die ons een betrouwbare maatschappij verleent. Maar wat een gewichtig argument voor onze zaak !

Indien ik het initiatief heb genomen om de Spaarkas van een belangrijke maatschappij voor het Esperanto te winnen, dan was het om twee redenen. Ten eerste, omdat ik in deze firma voldoende bekend was om het vertrouwen van het bestuur te verdienen, en ten tweede omdat alle esperantisten zonder uitzondering aan deze aktie kunnen deelnemen. Daarbij is er nooit sprake van geweest dat wie ook zijn levensgewoonten zou moeten wijzigen, wel echter dat elk zich een heel klein beetje zou inzetten door de opening van een rekening aan te vragen en door het deponeren van enkele duizenden franken (dit geld staat trouwens op elk ogenblik ter beschikking, dus... geen enkel gevaar voor de esperantisten !). Aan de andere kant zie ik niet in hoe wij anderen zouden kunnen overreden tot het aanvaarden van nieuwe taalgewoonten indien wij niet bereid zijn, onze eigen levensgewoonten ook maar in het geringste te wijzigen.

Twee onmiddellijke doelstellingen zijn te bereiken, die m.i. veel belangrijker zijn dan de duizend en één redenen die we kunnen aanvoeren om geen rekening bij Assubel te openen :

1) het invoeren van het Esperanto in de zakenwereld. Natuurlijk is Assubel niet de enige maatschappij... maar dit kan het begin zijn van een steeds verder reikend proces;

2) het verkrijgen van een belangrijke steun voor de verspreiding van het Esperanto, te beginnen met een grootscheepse informatie-kampagne bij het onderwijzend personeel.

Indien U wenst dat deze aktie met succes voortgezet wordt, dan mag geen tijd meer verloren worden. Schrijf ons dan zonder verwijl en vraag de nodige formulieren voor het openen van een spaarkonto !
"ESPERANTO-AGENTEJO", Wijnheuvelenstraat 284, 1030 Brussel.

1046 34 FIC Roger, can you give me a position?
1046 40 EUB Three minutes eh five delay.
1052 22 FIC Echo Uniform Bravo Geneva.
1052 32 EUB Uniform Bravo, Roger.
1052 35 FIC Uniform Bravo what is your flight level?
1052 43 EUB Six zero zero zero
1052 46 FIC Confirm six thousand feet?
1052 49 EUB Six thousand feet, affirmative.
1052 53 FIC Roger, and are you on top still?
1052 57 EUB Please you repeat?
1053 18 EUB Geneva Echo Charlie Charlie Uniform Bravo please could you (illisible) the QNH in inch?
1053 28 FIC The QNE is one zero one three now, one zero one three.
1053 33 EUD Please could you (illisible) in inch, inch?
1054 42 FIC Echo Charlie Charlie Uniform Bravo say again your request.
1054 56 EUB Uniform Bravo, our present position is over the lake, ah three thousand feet.
1055 11 FIC Roger, you have a ground contact?
1055 15 EUB ...eative.
1058 11 TWR Uniform Bravo good morning what is your position?
1058 18 EUB Our present position is three minutes from NDB
1058 29 TWR Would you say again, three minutes to?
1058 34 EUB Affirmative, three mi... three minutes... to NDB.
1058 40 TWR Yes, which NDB please?
1058 55 TWR Echo Uniform Bravo eh confirm you are proceeding to Golf Lima Alpha NDB?
1059 04 EUB Eh... we confirm Oscar Golf.
1059 08 TWR Ah Roger, Oscar Golf and... runway in use is two three, the QNH one zero one three, report over Oscar Golf.
1059 19 EUB We... we report, we have field in sight, we request for a directly "aproximación" for two four.
1059 29 TWR Ok, make a straight in approach for runway two three, Uniform Bravo.

1101 44 EUB We (claxon) we are in emergency because is (illisible)
1101 53 TWR Euh... I am sorry say again?
1101 54 EUB Emergency for (claxon) we are (illisible)
1102 12 TWR Six soixante-cinq est-ce que vous avez en vue un avion léger à la hauteur du seuil?
1102 16 EUB We are directly for a proximate because our fuel tank is... is with difficult.
1102 27 665 Six soixante-cinq on voit un avion en finale, un petit gars touriste.
1102 32 TWP Ah oui d'accord merci.
1102 34 EUB We are in eh in ahead of the three eh two three euh...
1102 40 TWR Roger Uniform Bravo, I confirm you are cleared to land on runway two three concrete.
1103 46 665 Euh... euh six soixante-cinq là, le petit avion vient de crasher juste en bordure de piste là, hein.
1103 51 TWR Oui merci on a vu, six soixante-cinq pouvez vous aligner.
1103 54 665 Ok
1104 25 EUB Geneva Echo Charlie Charlie Uniform Bravo we stay outside in the head the runway.
1104 32 TWR Yes Uniform Bravo I have you in sight... we send you euh the firemen.
1104 40 TWR Air France six soixante-cinq vous pouvez décoller, the wind... le vent deux cent dix degrés à cinq nœuds.
1104 51 665 Euh six soixante-cinq on décolle.
1104 53 TWR Merci, je confirme le vent deux cent dix degrés six nœuds.
1105 32 TWR Euh Uniform Bravo how much persons do you have on board?
1105 58 TWR Air France six soixante-cinq prenez contact avec le Départ cent vingt-et-un trois, au revoir Messieurs.
1106 14 665 Euh six cent soixante-cinq cent vingt-et-un trois, au revoir. ■

Radio Suisse S.A. Sécurité Aérienne

Generaal de Gaulle's Volapük

Euroform, het wekelijks nieuwsbericht van de EEG-Commissie, heeft dezer dagen in een onopvallend klein bericht een einde aan vele onzekerheden gemaakt: aan het einde van het vorige jaar had de Commissie 8 044 vaste en 218 tijdelijke medewerkers in dienst. Omdat er 6 officiële talen zijn (Deens, Duits, Engels, Frans, Italiaans en Nederlands) nemen de talendiensten alleen al bijna twee vijfden van dat personeelsbestand voor hun rekening. Esperanto en Generaal de Gaulle's Volapük zijn nog niet voor morgen, maar een internationale voertaal zou wel een heel grote besparing ten gevolge hebben. In de oude Volkenbond ging alles nog in het Frans met ten hoogste eens een Engels intermezzo. Zoiets is thans niet meer mogelijk, maar geld kost het allemaal wel...

Spectator, 8 april 1978

Verpakkingen

Niet altijd zijn de initiatieven van de E.G. op bepaalde gebieden even gelukkig maar er zijn er ook, die alle lof verdienen. Zo houden enige mensen in en buiten Berlaymont zich al geruime tijd bezig met het intereuropeaniseren van bepaalde tekens (men spreekt van 'pictogrammen'), die de gevaarlijkheid van te gebruiken produkten kunnen aanduiden. In 1967, al weer elf jaar geleden dus, was men tot een eerste afspraak gekomen. Daarbij werden de normen aangegeven voor het klasseren, etiketteren en verpakken van gevaarlijke produkten. Nu is het zo dat in de Gemeenschap gefabriceerde artikelen steeds meer over de grenzen worden verkocht, hetzij in derde landen. Wanneer men werkelijk alle eventuele kopers wil waarschuwen, dan moet de mededeling in alle talen van de landen, waarnaar wordt uitgevoerd, worden vertaald. Het resultaat zal zijn – alweer zolang er geen Esperanto of Volapük (zie boven) is ingevoerd – dat alle verpakkingen bedekt worden met eindeloze teksten, die natuurlijk in heel kleine lettertjes zullen worden gedrukt, vrijwel onleesbaar zullen zijn, of de waarschuwingen staan op een afzonderlijk papiertje, dat gemakkelijk verloren zal raken.

Spectator, 8 april 1978

Hugo Steiner

Wenen (emw) – Vóór precies 100 jaar werd Hugo Steiner, de stichter van het Internationale Esperantomuseum in Wenen, geboren. Hij stierf 9 jaar geleden.

Succes bij vertalers en tolken

Antwerpen (ilei) — Op vrijdag 24 februari hield de heer E. Symoens, voorzitter van de Nederlandse afdeling van ILEI-België, een lezing over Esperanto voor de studenten van het Instituut voor Vertalers en Tolken te Antwerpen. Ook enkele professoren woonden de lezing bij. Hij stelde vooral de linguïstische aspecten van de Internationale Taal in het licht. De geestdrift bij de aanwezigen was zo groot, dat de spreker verzocht werd verder op het onderwerp in te gaan in een tweede lezing.

Esperantopoststempel

Borgerhout (rp) — Ter gelegenheid van een filatelistische tentoonstelling werd op 7 april een speciale poststempel gebruikt met de inscriptie 'Esperanto'. In de tentoonstelling waren verscheidene panelen aan de Esperantofilatelie gewijd.

Latijn in de Belgische Senaat

Brussel — Volgens verscheidene kranten heeft mevrouw Mathieu - Mohin de senaat begin maart in het Latijn toegesproken. Wat houdt de Belgische senatoren die Esperanto kennen nog tegen om na dit precedent ook het Esperanto daar te gaan gebruiken ?

Kindler in Radio Luxemburg

Luxemburg (end) — Radio Luxemburg wou het op 3 maart in de uitzending "12 Uhr mittags" precies weten : hoeveel luisteraars verstaan Esperanto ? In een interview met de heer Kindler, te gast in de studio, stelde radio Luxemburg de vraag : *En kiu lando okazos ĉi-jare la monda futbalturniro ?* Als kleine hulp zond Radio Luxemburg daarna een lied uit van de Zwitserse zanger Tzaut met als titel : Voĉo de gitaro mia (Meksika popolkanto).

Goede wilsboodschap weer in het Esperanto

Wales (end) — De 57ste boodschap van de goede wil, die de jeugd van Wales ieder jaar aan de jeugd van de hele wereld zendt, was dit jaar weer in het Esperanto opgesteld.

(vervolg van blz. 8)

BELANGRIJKE SUPERIORITEIT VAN HET ESPERANTO

Ik zal nog verder gaan : tussen Vlamingen en Walen, Duits-, Frans- en Italiaanssprekende Zwitsers blijkt het Esperanto een betere oplossing te zijn dan het gebruik van een etnische taal of het teruggrijpen naar tolken en dat zelfs als men enkel het element communicatie bekijkt, zonder rekening te houden met de tijd die men ervoor nodig heeft (een jaar Esperanto geeft al een spreekvaardigheid die men na slechts zeven of acht jaar bereikt bij nationale talen — als men ze daar trouwens ooit bereikt) en zonder rekening te houden met het geld (salaris van de tolken, hun reiskosten, hotels, restaurant enz.).

Weer Esperanto aan Luikse universiteit

Luik (suk) — Van 6 tot 27 augustus zullen voor de derde keer aan de universiteit van Luik cursussen worden gedoceerd met het Esperanto als voertaal. De onderwerpen voor dit jaar zijn: astronomie, psychologie en internationale literatuur.

Professoren uit meerdere landen hebben zich al bereid verklaard deze tema's te doceren; zo bv. dr. H.M. Maitzen van de Universiteit van Wenen, die zal handelen over sterremagnetisme, de structuur van ons zonnestelsel en moderne observatietechnieken in de sterrekunde. In de faculteit psychologie zal professor C. Piron (univ. Genève) doceren over 'Persoonlijkheidsstructuur', prof. M. Landmark (univ. Oslo) over 'Inleiding in de sociale, emotionele en geestesevolutie' en prof. J. Lieberman (univ. Washington) over 'Sexuele opvoeding en psychoterapie'. Voor literatuur meldde zich al aan prof. V. Benczik (univ. Boedapest).

Erkenning van schooltest Esperanto

Hannover (end-pk) — Ten gevolge van de positieve resultaten van de schooltest "Esperanto in het lager onderwijs" heeft de Minister voor Cultuur van Nedersaksen die test tot 1980 verlengd. Hij heeft voor het eerst financiële middelen ter beschikking gesteld voor de deelnemende klassen. Ondertussen startte in Peine en in Dollbergen de tweede jaargang met zowat 110 kinderen.

Esperanto in Madagaskar

Hannover (end-pk) — In de herfst van dit jaar zullen de voorzitter en de secretaris-generaal van het Internationale Verbond van Esperantoleraars (ILEI) de hoofdstad van Madagascar, Tananariva, bezoeken. De onderwijsinstanties van Madagascar hebben die heren uit Duitsland en Italië om raad en hulp gevraagd bij het oprichten van Esperantoklassen. Beide zullen ook door de minister-president van het land worden ontvangen.